

Struktura i kompetencje laboratoriów mikrobiologicznych w Polsce

Structure and the competence of microbiological laboratories in Poland

**dr n. med. Elżbieta Stefaniuk^{1,2}, mgr Patrycja Ronkiewicz², mgr Beata Chmylak¹,
prof. dr nab. n. med. Waleria Hryniewicz^{1,2}**

1 z Centralnego Ośrodka Badań Jakości w Diagnostyce Mikrobiologicznej w Warszawie

2 z Narodowego Instytutu Leków w Warszawie

Dyrektor Centralnego Ośrodka Badań Jakości w Diagnostyce Mikrobiologicznej:

prof. dr hab. n. med. Waleria Hryniewicz

Streszczenie

W roku 2007 przygotowano dla laboratoriów uczestniczących w Ogólnopolskim Zewnętrznym Sprawdzaniu Wiarygodności Badań Mikrobiologicznych – POLMICRO, organizowanym przez Centralny Ośrodek Badań Jakości w Diagnostyce Mikrobiologicznej, ankietę dotyczącą struktury i funkcjonowania medycznych laboratoriów mikrobiologicznych w Polsce. Uzyskane informacje miały na celu ocenę stopnia spełnienia standardów jakości dla medycznych laboratoriów mikrobiologicznych w Polsce. Ankieta składała się z pytań dotyczących struktury i pracy laboratorium, sposobu wykonywania badań, doświadczenia zawodowego, wykształcenia personelu, zakresu diagnostyki oraz systemu zapewnienia jakości. Ankietę wypełniło 457 laboratoriów. Najwięcej, bo aż 72% laboratoriów działało w strukturze Zakładów Opieki Zdrowotnej (głównie szpitale), natomiast tylko 2% w strukturze inspekcji weterynaryjnej i instytutów resortowych. Laboratoria prywatne stanowiły 12% uczestników POLMICRO. Odbiorcami wyników badań laboratoryjnych głównie były przychodnie publiczne jak i niepubliczne oraz szpitale z I-go, II-go i III-go stopnia referencyjności. Blisko 90% laboratoriów wykonywało badania dla pacjentów indywidualnych (prywatnych). Trzysta dwadzieścia osiem (72%) laboratoriów pracowało wyłącznie w dni robocze, z zapewnieniem zabezpieczenia materiału diagnostycznego w dni wolne od pracy. Kierownicy większości laboratoriów posiadali I (n=163-36%) lub II (n=148-32%) stopień specjalizacji z mikrobiologii, ale niestety, aż 9% (n=41) kierowników laboratoriów mikrobiologicznych nie posiada w ogóle specjalizacji.

Przeprowadzona ankieta wykazała właściwe przygotowanie dużej grupy laboratoriów mikrobiologicznych, pod względem kadry, struktury i jakości wykonywanych badań do świadczenia usług w zakresie diagnostyki mikrobiologicznej.

Słowa kluczowe: POLMICRO, struktura laboratoriów mikrobiologicznych, system pracy laboratorium, doświadczenie zawodowe pracowników laboratoriów, standardy jakości, ankieta

Summary

In 2007 a questionnaire concerning a structure and functions of medical microbiological laboratories in Poland was prepared by Centre of Quality Control in Microbiology Diagnostic for laboratories participating in the Polish National External Quality Assessment Scheme in Microbiological Diagnostics – POLMICRO. The aim of this was to obtain the information on the degree of adherence to quality standards for medical microbiological laboratories required in Poland. The questionnaire focused on the structure and activities, methods/tests used, professional experience, staff education, the scope of diagnostic and the quality assurance system. The questionnaire was filled by 457 laboratories participating in the POLMICRO programme. Some questions allowed to choose one or more answers depending on the functions in a given laboratory. Most laboratories (n=329-72%) give services to the acute health care centres (hospitals in majority) whereas only (2%) are in a structure of a veterinary inspectorate or belongs to ministerial institutes. Private laboratories constituted 12% of the participating institutions..

Recipients of the results of laboratory tests are both public and non-public clinics and primary, secondary, and tertiary referral hospitals. Almost 90% laboratories served services for individual patients (private). Three hundred twenty eight (72%) laboratories admitted that they are working only on week days and a diagnostic patient material is secured on non-working days. The laboratory directors mostly have first (n=163-36%) or second degree (n=148-32%) of specialization in microbiology, but unfortunately the directors of as many as 41 laboratories (9%, n=41) have no specialization in any field.

The conducted questionnaire revealed that a majority of microbiological laboratories in regard to the staff qualifications, and the structure and quality of diagnostic procedures used provide good and broad spectrum service.

Key words: POLMICRO, structure of microbiological laboratories, work system in laboratory, professional experience of personnel, quality standards, questionnaire